RAPPORT

Äskande Konstmuseet

Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2025-09-25
Ärendenr RS 2025/1057
Version [1.0]

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Region Gotland

Innehåll

1. Inledning 3
1.1 Bakgrund till äskandet 3
1.2 Rapportens upplägg 3
2. Äskande 5
2.1 Beskrivning av om- och tillbyggnad av Skolan 1 5
2.2 Beskrivning av verksamhetsutveckling 6
2.3 Sammanfattning av äskande 7
2.3.1 Borgensåtagande 7
2.3.2 Gåvobrev 7
2.3.3 Årligt driftsbidrag 8
2.3.4 Tidplan 8
3. Borgensåtagande 9
3.1 Ekonomiska aspekter 9
3.2 Juridiska aspekter 9
3.2.1 Kommunallagen 9
3.2.2 Statsstödsregler 10
3.2.3 Lagen om offentlig upphandling 10
3.3 Risker 11
4 Ändring i gåvobrev 13
4.1 Juridiska aspekter 13
4.2 Ekonomiska aspekter 13
4.3 Risker 13
5 Driftstöd 14
5.1 Scenario 1 – ökat driftstöd enligt äskande (6,4 mnkr) 14
5.2 Scenario 2 – ökat driftstöd 2,9 mnkr 15
6. Övriga bedömningsgrunder 16
6.1 Ekonomiska aspekter 16
6.1.1 Nuläge 16
6.1.2 Prognos 2026-2028 16
6.1.3 Ekonomiska styrdokument 16
6.1.3.1 God ekonomisk hushållning för Region Gotland 17
6.1.3.2 Finansiella mål 17
6.2 Bild- och formområdet, offentlig finansiering 18
6.2.1 Kultursamverkansmodellen 18
6.2.1.1 Utveckling enligt scenario 1 18
6.2.1.2 Utveckling enligt scenario 2 19
6.3 Jämförelser 19
7. Mål 20
7.1 Vårt Gotland 2040 20
7.2 Kulturplan 2025-2028 21
7.2.1 Nationella kulturpolitiska mål 21
7.3 Smart specialisering 22
7.4 Besöksnäringsstrategi 22
7.5 Världsarvsstrategi 22

1. Inledning

I återrapporteringen av ärende RS 2021/1692, Konstöversyn på Gotland, beskrevs det äskande som Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotlands Museum inkom med 250409, *”Äskande gällande stöd för teknisk drift av Konstmuseet samt utveckling av Konstmuseiverksamheten”,* ärende RS 2025/1057. Regiondirektören fick då i uppdrag att bereda äskandet återkomma till budgetavstämningen hösten 2025, vilket redovisas i denna rapport.

1.1 Bakgrund till äskandet

Föreningen Gotlands Fornvänner driver kulturinstitutionen Gotlands Museum, som har det regionala områdesansvaret för områdena kulturarv, konst och slöjd.

Stöd för konstmuseiverksamhet utgår till Gotlands Museum inom årlig fördelning av kultursamverkansmodellens medel. Stöd ges för verksamhet mot nationella och regionala kulturpolitiska mål, men det saknas tillräckliga medel för skötsel av fastigheter och samlingar. Detta, samt byggnadens skick då den skänktes, har resulterat i stora underhållsbehov av fastigheten Skolan 1.

Efter nästan 30 års slitage bedömdes fastigheten Skolan 1 inte längre kunna fylla sin funktion som konstmuseum. Tak och fasad samt de tekniska installationerna som el, avlopp, värmesystem och ventilation har nått sin tekniska livslängd och klimatet i byggnaden var undermåligt. Konstmuseet nekades inlån från andra institutioner och delar av den konst som visades i huset påverkades på grund av avsaknaden av klimatstyrning.

I november 2019 stängde därför Gotlands Museum Konstmuseets lokaler. Sedan dess har konstverksamheten bedrivits dels i Fornsalen, dels på andra platser i samverkan med andra aktörer. Konstmuseets lokaler har under tiden tillgängliggjorts för lokala konstaktörer för utställningar, workshops och andra aktiviteter.

Konstmuseets betydelse på Gotland har framhållits i den konstöversyn som genomfördes 2022. Där poängteras Konstmuseets funktion som mötesplats, som plattform för nätverk, samverkan och kunskapsbyggande samt för att skapa resiliens i stadskärnan. Konstöversynen poängterar också vikten av en ökad finansiering för att förstärka verksamhetens ledning och självständiga profil, pedagogiska uppdrag samt inköps- och verksamhetsbudget.

Konstmuseet ses som ett viktigt besöksmål och därmed också viktig för besöksnäringen, en av Region Gotlands prioriterade näringar i den regionala utvecklingsstrategin.

Konstmuseets renovering är prioriterad i Kulturplan 2025-2028 (mål 2) där det beskrivs att ombyggnation av Konstmuseet ska möjliggöras i samverkan. I den politiskt beslutade handlingsplanen beskriver insats 2.4 fortsatt utveckling av konstmuseibyggnaden genom fortsatt projektering och resurssättning av Konstmuseet med målet att påbörja byggnation inom planperioden.

1.2 Rapportens upplägg

Rapporten beskriver och sammanfattar först äskandet från Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotlands Museum.

Därefter redovisas de juridiska och ekonomiska aspekterna av äskandets tre delar:
- Borgensåtagande
- Gåvobrev
- Årligt driftstöd

Ärendets beredning utgår ifrån ett antal juridiska och ekonomiska aspekter som utgör grunden för bedömningen av äskandet. Själva bedömningen och förslag till beslut redovisas i ärendets tjänsteskrivelse.

2. Äskande

I återrapporteringen av ärende RS 2021/1692, Konstöversyn på Gotland, beskrevs det äskande som Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotlands Museum inkom med 250409, *"Äskande gällande stöd för teknisk drift av Konstmuseet samt utveckling av Konstmuseiverksamheten",* ärende RS 2025/1057. Regiondirektören fick då i uppdrag att bereda äskandet från Gotlands Museum och återkomma till budgetavstämningen hösten 2025, vilket redovisas i denna rapport.

Äskandet från Föreningen Gotlands Fornvänner/Gotlands Museum avser:

- Garanti för kommunal borgen för upptagna lån gällande om- och tillbyggnad av Konstmuseet (Skolan 1, Visby), samt att överlåtelseförbudet som finns i gåvobrevet upphävs.
- Årligt driftsbidrag, gällande teknisk drift av Konstmuseet (Skolan 1, Visby) om 5,6 Mkr, vilket motsvarar ökade kostnader för amortering, ränta, drift och periodiskt underhåll, samt värdeminskningsavdrag under amorteringstiden.
- Årligt ökat driftsbidrag gällande verksamhetsutveckling om 800 tkr, för ökade pedagogiska resurser, ökat öppethållande, resurskrävande utställningar med mera.

2.1 Beskrivning av om- och tillbyggnad av Skolan 1

I äskandet beskrivs den planerade renoveringen av befintlig byggnad, nybyggnad och utomhusmiljöer i den i äskandet bifogade programhandlingen (Programhandling Gotlands Konstmuseum).

Befintlig byggnad renoveras utvändigt och invändigt enligt behov för 44,7 mnkr. Receptionen får en mer central placering med en öppnare entréhall. Utrymmet till vänster om entrén anpassas för pedagogisk verksamhet, avgränsas och får egen ingång för att möjliggöra kvällsverksamhet. Till höger om entrén kvarstår utställningslokaler. På plan två ges utrymme till arbetsplatser, mötesrum och utställningslokaler. På plan tre finns också arbetsplatser och utställningsyta.

Nybyggnad/tillbyggnad görs för 17,7 mnkr på fastighetens baksida, ett arkitektoniskt samtida tillägg. Utställningsrummet föreslås bli en egen klimatzon för att nå samtliga krav för konsthantering och därmed säkerställa inlåning från andra verksamheter. Inlastning från Mellangatan samt lokaler för konsthantering och säker förvaring förbättrar arbetsmiljö och säkerhet.

Utomhusmiljöerna utvecklas för ökad tillgänglighet, lek och grönska för 10,2 mnkr. Två nya, tillgängliga entréstråk med bland annat ängsyta, lekskulptur, färgglada utomhusmöbler, perennplantering samt ett tak för barnvagnar och cyklar. I mitten etableras en torgplats med rum för scenkonst, utställning, pedagogisk verksamhet och mingel.

Totalt beräknas kostnaden för om- och tillbyggnad bli 72,6 mnkr inklusive moms. Museiverksamhet är inte momspliktig vilket gör att det inte är möjligt att dra av ingående moms. Moms- och skatteexperter utreder dock om det finns möjlighet till vissa momsavdrag.

Tabell 1: Kostnadsfördelning om- och tillbyggnad av Konstmuseet (Skolan 1).

Kostnader byggnation, specifikation	Belopp (mnkr)	Kommentar
Renovering befintlig byggnad	44,7	Renoveringsbehov: Tak, fasad, ventilation m m
Nybyggnad	17,7	För klimatsäkrad hantering av inlånad konst.
Utomhusmiljöer	10,2	Nya entréer och ytor framför byggnaden.
SUMMA	*72,6*	

2.2 Beskrivning av verksamhetsutveckling

Sedan fastigheten Skolan 1 stängde i slutet av 2019, har konstmuseiverksamheten bedrivits i lika hög grad som tidigare genom utställningar på Fornsalen och på andra platser runtom på Gotland, i samverkan med olika aktörer och samverkanspartners. Konst- och konstverksamhet har uppstått på nya platser, såsom Gotlandståget, Skördefestivalen och gamla Bingebyhallen. Det har varit ett sätt att nå nya målgrupper som annars sällan möter konst.

2023 tog Gotlands Museum fram ett visions- och verksamhetsdokument för utveckling av konstmuseiverksamheten på uppdrag av Region Gotland (bilaga Gotlands Konstmuseum – visioner och mål för verksamheten). Där poängteras vikten av Konstmuseet som en öppen och inkluderande institution med fokus på samtidskonst, form och design samt demokrati- och samhällsfrågor. I visionsdokumentet lyfts också behovet av konstnärlig förnyelse och kreativt nytänkande samt att verksamheten ska vara särskilt angelägen för barn och unga. Konstmuseet ska erbjuda konstupplevelser på Gotland året om och bidra till Gotlands attraktivitet.

Efter planerad ombyggnation av Skolan 1, är tanken att flera aktörer ska verka i lokalerna. Samtal förs med Konst och form på Gotland och Baltic Art Center (BAC), men har ännu inte konkretiserats eller formaliserats. Konst och form på Gotland är en främjandeorganisation för aktörer på bild-, form- och slöjdområdena. BAC är en residensverksamhet med internationellt fokus. Konstmuseet ska också tillgängliggöras för andra organisationer och grupper, i första hand inom konst och formområdet. Med ett ökat öppethållande och resurser för samverkan kan platsen och huset etableras som en nod för konst och form på Gotland.

Målet är att konstmuseiverksamheten ska nå 40 000 besökare, både boende och besökande. För detta krävs utökade öppettider jämfört med den verksamhet som förut drevs i konstmuseibyggnaden.

En prioriterad målgrupp för konstmuseiverksamheten är och kommer vara barn, unga och unga vuxna. Idag möter Gotlands Museum denna målgrupp genom skol- och lovverksamhet, pedagogiska projekt och öppen verksamhet med eget skapande, visningar och samtal om konst under arbetsnamnet ”Häng på museet”. Det är fri entré t o m 18 år, rabatter för studenter på entréer och årskort, samt att all skolverksamhet är gratis för gotländska skolklasser.

Drygt 1 000 elever deltar årligen i skolprogram gällande konsten. Den pedagogiska verksamheten är resurskrävande och för att kunna ta emot fler skolklasser och besökare i pedagogisk verksamhet krävs ökade resurser. Idag finns en pedagogtjänst om 50 %, men för att möta efterfrågan och uppnå målen om en ökning av besökare till Konstmuseet krävs ökade pedagogiska resurser om minst 50 %. Behovet färgmarkeras i nedanstående tabell.

Tabell 2: Kostnader och intäkter för utökad verksamhet inom Konstmuseet.

Kostnader verksamhet, specifikation	Önskat läge (tkr)	Kommentar
Personal	4 228	Ökat öppethållande, pedagogisk resurs
Verksamhetskostnader	1 000	Utställningar, program, inlåning, arvoden
Samlingsförvaltning	400	Magasinyta förvaring konst
SUMMA kostnader	5 628	
Intäkter verksamhet, specifikation	**Önskat läge (tkr)**	**Kommentar**
Befintligt stöd KSM	2 400	Uppräkning 2 %
Publikintäkter	1 200	Entréer, programverksamhet, butik
Hyresintäkter	730	Alla ytor nyttjas året runt
Egen finansiering	498	Från övrig verksamhet
Behov ökat stöd	800	Utökat årligt verksamhetsstöd
SUMMA intäkter	5 628	

2.3 Sammanfattning av äskande

För reparation och underhåll av fastigheten Skolan 1 äskas garanti för kommunal borgen för upptagna lån (64 mnkr), årligt driftsbidrag för teknisk drift (årligen 5,6 mnkr) och utveckling av konstverksamheten (årligen 0,8 mnkr). Behoven färgmarkeras i följande tabeller.

Gotlands Museum äskar om:

- Borgensåtagande upp till max 64 mnkr.
- Förändring av gåvobreve – struken överlåtelseklausul.
- Årligt ökat driftsbidrag om 6,4 mnkr.

2.3.1 Borgensåtagande

För reparation och underhåll av fastigheten Skolan 1 äskas garanti för kommunal borgen för planerade upptagna lån. Enligt samtal med Gotlands Museum gäller äskandet borgensåtagande **upp till max** 64 mnkr. Det kan också bli mindre, om annan finansiering hittas.

Tabell 3: Finansiering om- och tillbyggnad av Konstmuseet (Skolan 1).

Finansiering, specifikation	Belopp (mnkr)	Kommentar
Lån egen bank	64	Borgensåtagande Region Gotland 64 mnkr, 40 år
Övrig finansiering inkl egna medel	8,6	Föreningen Gotlands Fornvänner
SUMMA	72,6	Total kostnad för om- och tillbyggnad

2.3.2 Gåvobrev

När byggnaden Skolan 1 skänktes som gåva till Gotlands Museum, skrevs ett överlåtelseförbud av fastigheten in i gåvobrevet. Banken anser att den minskar fastighetens värde. Gotlands Museum önskar därför att detta stryks ur gåvobrevet.

2.3.3 Årligt driftsbidrag

För teknisk drift äskas en ökning av det årliga verksamhetsstödet om totalt 6,4 mnkr. Av detta är 5,6 mnkr för fastighets- och finansieringskostnader medan 0,8 mnkr är för utveckling av konstverksamheten.

Tabell 4: Kostnader teknisk drift av Konstmuseet (Skolan 1).

Drift, specifikation	Tidigare (tkr)	Nytt museum (tkr)	Behov	Kommentar
Fastighetskostnader	350	1 187	837	Utökade ytor, klimatanläggning
Finansieringskostnader	200	5 000	4 800	64 mnkr lån, 5 % ränta, 40 år
SUMMA	550	6 187	5 600	Behov utökat årligt driftstöd

Tabell 5: Kostnader för utökad verksamhet inom Konstmuseet.

Verksamhetsutveckling, specifikation	(tkr)
Nya beräknade kostnader	5 628
Nya beräknade intäkter	4 330
Egen finansiering	498
Behov utökat årligt stöd för verksamhetsutveckling	800

2.3.4 Tidplan

Byggstart är planerad till våren 2026 och invigning planeras genomföras sommar/höst 2028. Detta medför ett behov av ekonomiskt stöd för att täcka ränta och amortering från juli 2026 om 2,8 mnkr. Från 2027 krävs det fulla stödet för teknisk drift om 5,6 mnkr. Ökade årliga verksamhetsmedel om ytterligare 800 tkr behövs från oktober 2027. Behoven färgmarkeras i nedanstående tabell.

Tabell 6: Behov av ökat årligt stöd under utvecklingstid och framåt.

Tidplan behov ökat stöd	(mnkr)	Specifikation
Behov ökat stöd 2026	2,8	Utökat driftstöd del av år
Behov ökat stöd 2027	5,6	Utökat driftstöd
Behov ökat stöd från okt 2028-	6,4	Utökat stöd inkl verksamhetsstöd

3. Borgensåtagande

Utgångspunkten för beredningen av borgensåtagandet har varit den rapport om borgensförbindelser som togs fram och presenterades i juni 2025 av PWC i ishallsärendet.

Det finns inga generella hinder för en kommun att gå i borgen för ett lån, men en bedömning behöver göras utifrån både ekonomiska och juridiska aspekter.

3.1 Ekonomiska aspekter

I Region Gotlands finanspolicy, framgår i avsnitt 2.1.1 att Regionfullmäktige ansvarar för Fastställa ramar för borgensförbindelsen. Enligt avsnitt 6 är huvudprincipen är att Region Gotland endast tecknar borgen för helägda dotterbolag. Beslut om borgen ska i varje enskilt fall fattas av regionfullmäktige.

I det här fallet är det frågan om en så kallad **proprieborgen**. Det är den vanligaste formen av borgen och innebär att borgensmannen (Region Gotland) åtar sig att betala skulden som om den vore sin egen. Detta innebär att långivaren kan kräva betalning direkt från Region Gotland utan att först behöva vända sig till Gotlands Museum.

Ett borgensåtagande innebär en viss risk för Region Gotland. Regionen tar på sig ett ekonomiskt ansvar som kan påverka dess kreditvärdighet och ekonomiska situation. Om föreningen inte kan betala, måste Region Gotland betala hela eller delar av skulden.

För att borgensåtagandet ska accepteras, behöver en marknadsmässig borgensavgift tas ut. Hur stor den ska bli, behöver bedömas av extern bedömare såsom man gjort vid borgensåtagande för t ex Gotlandshem och Wisby Strand. Avgiften sätts utifrån en riskbedömning av föreningens ekonomi och blir minst 0,6 % av lånebeloppet. (Som jämförelse har Gotlandshem 0,57% och Wisby Strand 0,69 %.) Borgensavgiften ska uppdateras löpande, minst 1 gång per år.

Kommentar [SH1]: Är dessa siffror för 2025?

Om borgensåtagandet beviljas krävs också resurser till juridiskt stöd för avtalsskrivning.

3.2 Juridiska aspekter

En kommun har, inom ramen för det kommunala självstyret, i princip frihet att besluta och göra vad den vill, under förutsättning att kommunen håller sig inom den kommunala kompetensen samt att den följer de lagregler och principer som begränsar kompetensen. En verksamhet ska bedömas från synpunkten om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten.

En kommuns möjlighet att gå i borgen för ett lån regleras i huvudsak i kommunallagen, men även i statsstödsreglerna. Hänsyn måste också tas till Lagen om offentlig upphandling, LOU.

3.2.1 Kommunallagen

En bedömning ska ske utifrån synpunkten om det är **lämpligt, ändamålsenligt och skäligt** att kommunen befattar sig med angelägenheten. Stöd och åtgärder på kulturområdet ryms inom den allmänna kompetensen och kan normalt sägas ha ett allmänt intresse.

Vidare ska **proportionalitetsprincipen** ska beaktas. Principen innebär att insatsen till sin omfattning ska stå i rimligt förhållande till det intresse och nytta som kommunen och dess medlemmar har av åtgärden.

I kommunallagen finns också ett krav på **god ekonomisk hushållning**. I detta ligger bland annat att den kommunala förmögenheten inte får äventyras genom riskfyllda ekonomiska transaktioner och placeringar, och att medlen ska hanteras så att garantier föreligger för att kommunen ska kunna fullgöra sina författningsstadgade skyldigheter.

3.2.2 Statsstödsregler

En kommunal eller regional borgensförbindelse kan omfattas av EU:s statsstödsregler och kan ses som ett otillåtet statsstöd om följande fem kriterier uppfylls samtidigt:

1. **Användning av offentliga medel**
   Detta kriterium anses alltid vara uppfyllt vid kommunala eller regionala borgensförbindelsen, eftersom sådana åtaganden kan påverka den offentliga budgeten.
2. **Ekonomisk verksamhet (företagskriteriet)**
   Företagskriteriet betraktas som uppfyllt om det rör sig om ekonomisk verksamhet.
3. **Selektivitet**
   Selektivitetskriteriet är uppfyllt om borgensförbindelsen riktar sig mot specifika företag eller verksamheter, vilket gör det selektivt till sin natur.
4. **Ekonomisk fördel (gynnandekriteriet):**
   Gynnandekriteriet bedömer om borgensförbindelsen erbjuder villkor som är mer fördelaktiga än marknadsmässiga villkor.
5. **Påverkan på konkurrens och handel mellan medlemsstater (konkurrens-och samhandelskriteriet):**
   Detta kriterium utvärderar om borgensförbindelsen påverkar konkurrensen och handeln inom EU, även om den ekonomiska verksamheten huvudsakligen är lokal.

3.2.3 Lagen om offentlig upphandling

Det finns två upphandlingsregler som främst berör upphandlingsplikten för stödmottagare. Den ena gäller byggprojektet i sig och den andra gäller regler för offentligt styrt organ.

Äskandet ger att Region Gotland både ska gå i borgen för föreningens lån, finansiera uppförandet genom årligt driftstöd och så småningom (mot ersättning) nyttja lokalerna som hyresgäster genom Konst och form på Gotland. Ett upplägg där man delvis finansierar ett uppförande och nyttjar en anläggning medför en risk för att upplägget ses som en så kallad *förtäckt byggentreprenad*.

LOU ska tillämpas på kontrakt som upphandlas av någon annan än en upphandlande myndighet eller av en upphandlande myndighet för någon annans räkning, om mer än hälften av kostnaden för kontraktet täcks av direkta bidrag från en upphandlande myndighet.

Frågan om driftstödets storlek är därför knuten till Lagen om offentlig upphandling.

Ur LOU:
Denna lag ska tillämpas på kontrakt som upphandlas av någon annan än en upphandlande myndighet eller av en upphandlande myndighet för någon annans räkning, om

1. mer än hälften av kostnaden för kontraktet täcks av direkta bidrag från en upphandlande myndighet,

2. kontraktets värde beräknas uppgå till minst de tröskelvärden som avses i 5 kap. 2 §, och

3. kontraktet avser
a) en byggentreprenad som avser sådana anläggningsarbeten som anges i bilaga 1,
b) en byggentreprenad som avser uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål, eller
c) tjänster som har samband med ett byggentreprenadkontrakt som avses i a eller b.

En upphandlande myndighet som lämnar ett sådant bidrag ska se till att bestämmelserna i denna lag tillämpas om kontraktet upphandlas av någon annan än myndigheten.

Den andra gäller offentligt styrt organ i 1 kap. 18 och 22 §§ LOU där det enligt lagens ordalydelse gäller den juridiska personen i sig och inte en verksamhetsgren för sig.

18 § Med offentligt styrt organ avses en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierad av staten, en kommun, en region eller en upphandlande myndighet,
2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, en region eller en upphandlande myndighet, eller
3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, en region eller en upphandlande myndighet.

3.3 Risker

De risker som beskrivs i PWC:s rapport är upphandlingsrisk, stadsstödsrisk och kommunalrättslig risk. Utöver dessa finns också risker knutna till ekonomi: Ekonomisk förmåga, säkerhet, konkurrensrisk och kostnadsöverskridningar.

Upphandlingsrisk uppstår då Region Gotland står för borgensåtagande, finansiering och nyttjande. För att undvika den måste säkerställas att driftbidraget är en del av finansieringen och att föreningen står för den största risken.

Statsstödsrisk uppstår om inte marknadsmässig borgensavgift tas ut.

En **kommunalrättslig risk** finns kring att stöd utgår till enskild näringsidkare, varför det måste säkerställas att föreningen inte kan betraktas som näringsidkare.

Ekonomiska risker kan hanteras genom att säkerställa att föreningen har tillräckliga ekonomiska medel att klara av lånet, att det finns säkerhet för borgensåtagandet, att näringsverksamhet inte finansieras med offentliga medel, att föreningens kalkyler är realistiska och att föreningen har rätt kunskap och erfarenhet för att hantera entreprenaden.

Tabell 4: Risker, krav och möjlig hantering, ur PWC:s rapport

Risk	Krav	Föreslagen hantering i detta ärende
Upphandlingsrisk	Ett upplägg där Regionen delvis finansierar ett uppförande och nyttjar en anläggning medför en risk för att upplägget ses som en så kallad förtäckt byggentreprenad och därmed ett offentligt byggentreprenadkontrakt som ska konkurrensutsättas enligt upphandlingslagstiftningens förfaranderegler. Det finns en risk för rättsliga åtgärder genom överprövning av avtalens giltighet, talan om skadestånd och ansökan om upphandlingsskadeavgift.	Projektering och bygginsats drivs och leds av föreningen utan inblandning av Region Gotland. Nyttjanderätten, driftstödet och finansieringen får inte regleras så att entreprenaden i sin helhet kan bedömas finansierad av Regionen. Reglera i avtal för vad som ska hända om exempelvis avtalen ogiltigförklaras genom domstolsbeslut.

	Föreningen måste stå en faktiskt ekonomisk risk. Det innebär att föreningen måste kunna hantera förändrade kostnadsbilder så som höjda räntor och andra ökade kostnader.	Det driftbidrag som ges är en del av finansieringen och ingen garanti ges för ökat stöd vid ökade kostnader.
Statsstödsrisk	Om villkoren för borgensförbindelsen inte anses vara marknadsmässiga, kan de klassificeras som otillåtet statsstöd av EU-kommissionen.	Säkerställs genom marknadsmässig borgensavgift.
Kommunalrättslig risk	En region får dock som huvudregel inte stödja enskilda näringsidkare. Även en ideell förening kan klassificeras som sådan om det kommersiella inslaget i verksamheten är för stort. Risk för laglighetsprövning, vilket bland annat kan leda till förseningar i processen.	Säkerställ att föreningen inte bedriver sådan verksamhet att de kan betraktas som näringsidkare. Ta höjd för att processen kan försenas på grund av en laglighetsprövning.
Ekonomisk förmåga	Om föreningen inte kan återbetala lånet gentemot långivaren kan regionen krävas på betalning.	Säkerställ att Föreningen har en hållbar affärsplan och tillräcklig ekonomisk kapacitet att hantera lånet gentemot Långivaren.
Säkerhet		Tillse att Regionen har tillräcklig säkerhet för borgensförbindelsen genom ex. klausulen i fastighetens gåvobrev. Regionens säkerhet, regressrätt, insynsrätt i Föreningens ekonomi samt en informationsplikt för Föreningen bör stipuleras i ett borgensavtal.
Konkurrensrisk	Om anläggningen används för kommersiella ändamål, kan det påverka konkurrensen med andra privata aktörer i regionen, vilket kan leda till klagomål och rättsliga utmaningar.	Säkerställ att näringsverksamhet inte finansieras med offentliga medel.
Kostnadsöverskridningar	Byggprojekt kan ofta drabbas av förseningar och kostnadsöverskridanden, vilket kan leda till ytterligare ekonomiska och operativa utmaningar för både Föreningen och Regionen.	Säkerställ att föreningens kalkyler är realistiska och att föreningen har kompetens och rätt erfarenhet för att upphandla och genomföra entreprenaden.

4 Ändring i gåvobrev

I äskandet önskar Gotlands Museum att överlåtelseförbudet som finns i gåvobrevet upphävs.

Formuleringen i gåvobrevet lyder:

> *”Föreningen avser att utnyttja fastigheten som konstmuseum. Utan kommunens, genom dess kommunstyrelse, medgivande får föreningen ej överlåta fastigheten och ej heller upplåta nyttjanderätt eller servitut i densamma.”*

Anledningen till önskemålet att stryka denna skrivning är att banken anser att fastighetens värde skulle bli högre utan denna formulering. Fastighetens värde kommer dock inte att räcka som pant för lånet, så det handlar om att det eventuellt kan påverka räntenivån.

4.1 Juridiska aspekter

Region Gotlands jurister anser att det juridiskt är möjligt att ändra i gåvobrevet i samma ordning som det beslutades, men att det kräver en ekonomisk avvägning.

4.2 Ekonomiska aspekter

Överlåtelseklausulen fungerar i det här fallet som säkerhet för borgensåtagandet. Det skulle teoretiskt kunna innebära att ifall Föreningen Gotlands Fornvänner inte skulle kunna betala lånet och bedriva konstverksamhet i fastigheten, kan Region Gotland återta fastigheten. Då har regionen möjlighet att fortsätta att betala räntor och amorteringar på lånet och bedriva (konst-) verksamhet i den, alternativt hyra ut den. Det finns också möjlighet att i ett borgensavtal säkerställa att fastigheten och verksamheten övergår till Region Gotland om föreningen inte kan betala lånekostnaderna.

4.3 Risker

Den **ekonomiska risken** kring borgensåtagandet ökar med en strykning av överlåtelseklausulen.

En strykning av överlåtelseklausulen skapar ett **komplicerat ansvarsförhållande**. Om Region Gotland tvingas ta över skulden så som sin egen, innebär strykningen att fastigheten fortfarande ägs av Gotlands Museum och kan nyttjas till annan verksamhet.

Med en strykning uppstår också en **risk för framtida försäljning** av fastigheten. I detta scenario bör man också beakta världsarvsstrategin:

> Mål 3.2.6 Balans råder mellan privat och offentligt ägda fastigheter i innerstaden för att värna om en mångfunktionell innerstad.
>
> Mål 3.3.1 Det råder balans mellan användning av staden som besöksmål och livsmiljö.

5 Driftstöd

I äskandet redovisas kostnaderna för teknisk drift och verksamhet separat. För att klargöra hur stor del av den totala verksamheten som är finansierad via Region Gotland räknas dessa samman nedan för att beskriva helhetsförhållandet.

Finansieringskostnaderna beräknas till 4,8 mnkr/år. Övriga kostnader för fastighet beräknas till 0,837 mnkr. Ökade personalkostnader beräknas till behov av ytterligare 0,8 mnkr.

Tabell 5: Åskat driftstöd, totalt.

Årligt driftstöd	Behov	Kommentar
Finansieringskostnader	4 800	64 mnkr lån, 5 % ränta, 40 år
Fastighetskostnader	837	Utökade ytor, klimatanläggning
Verksamhetsutveckling	800	Personal m m
SUMMA	6 400	Utökat årligt driftstöd

Totalt äskas 6,4 mnkr. I detta finns marginal för beräknade kostnadsökningar, i och med uppräkning har skett med 20 % från projekterade kostnader. Den projekterade budgeten exklusive moms är enligt äskandets bilaga *"Kostnadsrapport"* 48,37 mnkr. Museiverksamhet är inte momspliktig, varför behovet inklusive moms är ca 60 mnkr. Gotlands Museum har anlitat moms- och skatteexperter för att se om det finns möjlighet till vissa momsavdrag, men i augusti meddelades att förutsättningar för avdrag inte finns.

Beräknad egen finansiering är 8,6 mnkr. En ökad övrig finansiering skulle kunna sänka lånebehovet. I dialogen med Gotlands Museum kring möjligheter till ytterligare extern finansiering, har Gotlands Museum påtalat behovet av att få en säkerställd grundfinansiering från Region Gotland. Om Region Gotland går i borgen för lånet och säkerställer ett ökat driftstöd, skapas en stabilitet som ger bättre förutsättningar inför kontakt med andra finansiärer. En ökning av extern finansiering minskar lånebehovet, vilket sänker driftskostnaderna och bidrar till långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Möjligheter att anpassa byggprojektets omfattning eller att genomföra projektet stegvis har heller inte utretts.

Gotlands Museum ingår i kultursamverkansmodellen där ungefär hälften av finansieringen är statlig. När den regionala finansieringen ökar i modellen, finns möjligheten att den statliga också stiger. Kulturrådet beslutar om statligt stöd i januari 2026 för budgetår 2026.

Med hänsyn till detta, Region Gotlands ekonomiska läge, övriga ekonomiska behov för planerad utveckling inom kulturområdet samt de risker som redovisats kring borgensåtagandet, har regionstyrelseförvaltningen valt att bereda ärendet i två scenarier: Ökat driftstöd enligt äskande 6,4 mnkr och ökat driftstöd 2,9 mnkr. Detta för att möjliggöra beslut så att byggstart inte försenas.

5.1 Scenario 1 – ökat driftstöd enligt äskande (6,4 mnkr)

Fastighets- och finansieringskostnader beräknas till 6 187 tkr. Från Region Gotland utgår idag 550 tkr och utöver det äskas 5 600 tkr, vilket blir en totalt offentlig finansiering om 6 150 tkr. Gotlands Museum beräknar för fastighetsdriften att fördela 37 tkr från annan verksamhet.

Det befintliga stödet för verksamhet uppgår idag till 2 400 tkr. Till detta tillkommer ett äskande om 800 tkr. Den tänkta hyran för Konst och form diskuteras bli ungefär 300 tkr vilket ger offentliga intäkter på 3 500 tkr. Övriga intäkter för verksamheten beräknas bli 2 165 tkr.

I detta scenario blir den totala offentliga finansieringen 9 650 tkr och Gotlands Museums egenintäkter i Konstmuseiverksamheten blir 2 165 tkr. Det innebär att Region Gotlands del eller den offentliga finansieringen av finansieringen av konstmuseets verksamhet 81,7 % och Gotlands Museums del 18,3 %.

Tabell 6: Finansiering i scenario 1.

Kostnader scenario 1	Total kostnad	Summa offentlig finansiering (tkr)	Annan finansiering, Gotlands Museum (tkr)
Fastighets- och finansieringskostnader	6 187	6 150	37
Verksamhetskostnader	5 628	3 500	2 128
SUMMA	11 815	9 650	2 165
Procentuell fördelning		81,7 %	18,3 %

Risker scenario 1:
- Stor ekonomisk risk för Region Gotland.
- Risk för överprövning av avtalens giltighet, talan om skadestånd och ansökan om upphandlingsskadeavgift.

Ekonomiskt behov:
- År 1/2026 2,8 mnkr
- År 2/2027 5,6 mnkr
- År 3/2028 och framåt 6,4 mnkr

5.2 Scenario 2 – ökat driftstöd 2,9 mnkr

För fastighets- och finansieringskostnader som förut var 550 tkr tillskjuts 2 450 tkr, totalt 3 000 tkr. Tidigare verksamhetsmedel om 2 400 tkr förstärks med ytterligare 500 tkr, summerat 2 900 tkr.

Detta scenario kräver att Gotlands Museum kan minska lånefinansieringen och öka den externa finansieringen alternativt hålla kostnaderna nere för ombyggnation och renovering.

Då blir förhållandet 49,9 % offentlig finansiering och 50,1 % annan finansiering.

Tabell 7: Finansiering i scenario 2.

Kostnader scenario 2	Total kostnad	Summa offentlig finansiering (tkr)	Annan finansiering, Gotlands Museum (tkr)
Fastighets- och finansieringskostnader	6 187	3 000	3 387
Verksamhetskostnader	5 628	2 900	2 528
SUMMA	11 815	5 900	5 165
Procentuell fördelning		49,9 %	50,1 %

Risker scenario 2:
- Lägre ekonomisk risk för Region Gotland.
- Mycket låg risk för överprövning av avtalens giltighet, talan om skadestånd och ansökan om upphandlingsskadeavgift.
- Risk för att byggnationen måste ske i flera steg eller att vissa delar inte blir av.

Beräknat ekonomiskt behov:
- **2026** och framåt 2,9 mnkr

6. Övriga bedömningsgrunder

Behovet av utveckling av konstmuseets lokaler och verksamhet har beskrivits i konstöversynen och lyfts som insats i Kulturplanens handlingsplan.

Insatsens ekonomiska omfattning ska dock utgå ifrån kommunallagens skrivningar om ändamålsenlighet, skälighet, proportionalitet och ekonomisk hushållning. Som utgångspunkt för detta resonemang beskrivs nedan bild- och formområdets omfattning i förhållande till andra områden och kommande planerade insatser.

6.1 Ekonomiska aspekter

Följande underlag för den ekonomiska bedömningen har beretts av ekonomiavdelningen. Underlaget utgår ifrån delårsrapport 1. En ny prognos tas fram i delårsrapport 2.

6.1.1 Nuläge

Den exceptionella ekonomiska situation som drabbat kommuner och regioner med lågkonjunktur, hög inflation och minskade statsbidrag har försämrat även Region Gotlands ekonomi. Regionfullmäktige beslutade att budgetera för en användning av resultatutjämningsreserven 2024 då de förväntade kostnadsökningarna för pensioner inte var möjliga att hantera i budgeten utan stora negativa effekter för verksamheterna.

Delårsrapport 2 är ännu inte helt färdig men prognosen för hela året ser ut att hamn på ett litet överskott. Det är dock en bit ifrån det långsiktiga finansiella målet på ett resultat på 2 % av skatteintäkter och generella bidrag, vilket motsvarar cirka 150 mnkr.

6.1.2 Prognos 2026-2028

De ekonomiska konjunkturförutsättningarna för planperioden 2026-2028 är något mer gynnsamma än föregående period även om osäkerheten är fortsatt stor. Samtidigt finns ett omvärldstryck i form av klimatanpassning, förändrad demografi och säkerhet och beredskap som behöver hanteras även ekonomiskt.

Det budgeterade resultatet för Region Gotland 2026 är 75 miljoner kronor men i planen framåt visar prognoserna just nu att ytterligare besparingar/effektiviseringar kommer att behövas i verksamheterna för att undvika underskott.

Det finansiella målet för låneskulden är att den högst får vara 15 procent av skatteintäkter och bidrag. Det motsvarar en låneskuld på cirka 1,1-1,2 mdkr. Med redan planerade investeringar för perioden 2026-2030 kommer Region Gotland att behöva prioritera vilka investeringar som kan genomföras.

6.1.3 Ekonomiska styrdokument

Region Gotland har en policy för ekonomistyrning beslutad av regionfullmäktige. Grundprinciperna för ekonomistyrningen är:

- Styrningen ska präglas av ett helhetstänkande vilket innebär att Region Gotlands bästa är överordnat de olika verksamheternas behov
- Ansvar och befogenheter är decentraliserade
- God ekonomisk hushållning är styrande

- Uppföljning och analys är en central del av styrningen
- Ordning och reda i den ekonomiska redovisningen är grunden för en god ekonomistyrning
- God redovisningssed ska tillämpas i alla led
- Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade verksamhetsmålen

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

6.1.3.1 God ekonomisk hushållning för Region Gotland

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

De finansiella målen för Region Gotland syftar till att styra verksamheten så att god ekonomisk hushållning uppnås över tid.

6.1.3.2 Finansiella mål

De finansiella målen för Region Gotlands är:

1. **Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag**
   Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar. Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

2. **Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent**
   Det finansiella målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

3. **Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag**
   Syfte med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

4. **Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas**
   Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En stärkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

6.2 Bild- och formområdet, offentlig finansiering

Bild- och formområdet stöttas av Region Gotland inom kultursamverkansmodellen och i övrig stödgivning. En mer omfattande beskrivning av bild- och formområdets finansiering ses i ärende RS 2025/1629, Uppdrag – Översyn av konstuppdraget.

Nedan ses en kort beskrivning av hur medelsfördelningen påverkas inom kultursamverkansmodellen och totalt av de båda scenarierna.

6.2.1 Kultursamverkansmodellen

I fördelningen för 2025 gick 8 %, det vill säga cirka 4,2 mnkr, till bild- och formområdet. I tabellen och diagrammet nedan åskådliggörs fördelningen för 2025. Minst får dans (2 %), slöjd (3 %), litteratur och biblioteksverksamhet (5 %) och film (7 %).

Bild- och formområdet inom kultursamverkansmodellen på Gotland har mycket god finansiering i jämförelse med nationella mått. Enligt Kulturrådets rapport *"På flera ben"* ligger genomsnitt på den offentliga finansieringen för bild- och formområdet nationellt inom kultursamverkansmodellen på 1,4 % eller 2,5 % om alla museer som bedriver konstverksamhet inkluderas. I den senare siffran är det inte säkerställt att samtliga medel går till bild- och formområdet.

Tabell 8: Områdesfördelning KSM 2025.

Områdesfördelning KSM 2025	kr	%
Dans	1 015 712	2%
Film	3 755 562	7%
Bild och form	4 218 631	8%
Kulturarv	15 127 012	28%
Litteratur och biblioteksverksamhet	2 869 537	5%
Musik	16 651 542	30%
Slöjd	1 463 812	3%
Teater	9 861 692	18%
SUMMA	54 963 500	100%

6.2.1.1 Utveckling enligt scenario 1

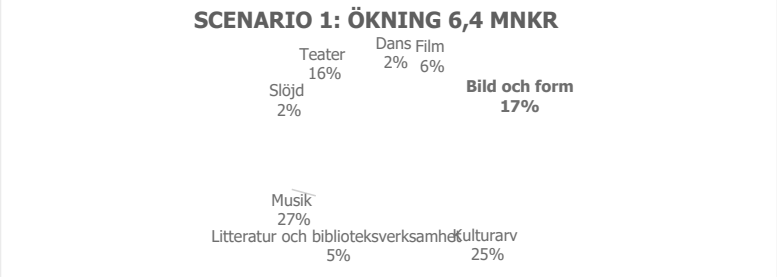
I scenario 1 tillförs 6,4 mnkr för konstmuseets verksamhet. Det innebär att bild- och formområdet då omfattar cirka 10,6 mnkr (med utgångspunkt ifrån 2025 års fördelning). Därmed går bild- och formområdet om teaterområdet i kultursamverkansmodellen på Gotland med 17 % av medlen och blir tredje största område.

Det skulle innebära en stor satsning ekonomiskt på bild- och formområdet. Dock bör noteras att det huvudsakligen är medel för teknisk drift som utgör ökningen.

Tabell 9: Områdesfördelning scenario 1.

Områdesfördelning scenario 1	kr	%
Dans	1 015 712	2%
Film	3 755 562	6%
Bild och form	**10 618 631**	**17%**
Kulturarv	15 127 012	25%
Litteratur och biblioteksverksamhet	2 869 537	5%
Musik	16 651 542	27%
Slöjd	1 463 812	2%
Teater	9 861 692	16%
SUMMA	61 363 500	100%

Diagram 2: Områdesfördelning scenario 1.

6.2.1.2 Utveckling enligt scenario 2

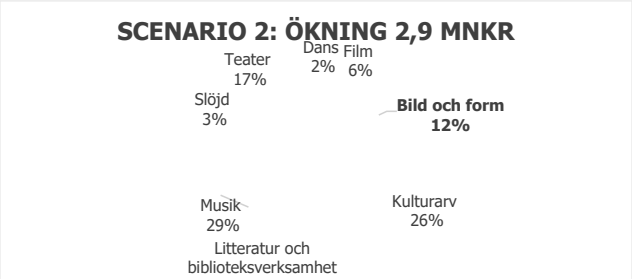
I scenario 2 tillförs 2,9 mnkr för konstmuseets verksamhet. Det innebär att bild- och formområdet då omfattar cirka 7,6 mnkr (med utgångspunkt ifrån 2025 års fördelning). Då får bild- och formområdet 12 % av medlen inom modellen och ligger kvar på en fjärdeplats efter musik, kulturarv och teater.

Det skulle fortfarande innebära en satsning på bild- och formområdet som ger Gotland unikt goda förutsättningar för området med nationella mått mätt.

Tabell 10: Områdesfördelning scenario 2.

Områdesfördelning scenario 2	kr	%
Dans	1 015 712	2%
Film	3 755 562	6%
Bild och form	**7 118 631**	**12%**
Kulturarv	15 127 012	26%
Litteratur och biblioteksverksamhet	2 869 537	5%
Musik	16 651 542	29%
Slöjd	1 463 812	3%
Teater	9 861 692	17%
SUMMA	58 363 500	100%

Diagram 3: Områdesfördelning scenario 2.

6.3 Jämförelser

Konstmuseiverksamhet i andra regioner bedrivs med mycket olika uppdrag och förutsättningar. Av de 21 verksamheter som uppbär offentlig finansiering ryms allt ifrån

större museum som Malmö Konstmuseum och Göteborgs konstmuseum, till mindre verksamheter som Abecita Popkonst och Foto i Borås eller Vitlycke Hällristningsmuseum i Tanumshede. Enligt Kulturanalys snittar den offentliga finansieringen på 71 % för regionala museer med konstuppdrag. Gotlands museum har som helhet i nationella jämförelser från 2024 en mycket låg offentlig finansiering, totalt 38 %. För 2025 är den offentliga finansieringen 40,5 %.

Tabell 11: Offentlig finansiering 2024 för regionala museer med konstuppdrag/konstmuseiverksamhet.

Regionala museer med konstuppdrag, uppgifter från 2024.	Totala intäkter, kr	Offentlig finansiering, kr	Andel offentlig finansiering
Hälsinglands museum	18 592 647	12 118 001	65%
Örebro läns museum	30 074 607	26 325 574	88%
Norrbottens Museum	40 575 508	35 871 483	88%
Gotlands Museum	44 712 221	17 132 800	38%
Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige	69 493 561	36 502 870	53%
Kalmar läns museum	69 399 556	34 202 434	49%
Bohusläns museum	49 751 049	36 377 020	73%
Jönköpings läns museum	64 049 292	42 377 082	66%
Östergötlands museum	77 058 950	51 573 636	67%
Stiftelsen Värmlands Museum	62 899 266	43 916 776	70%
Sörmlands Museum	75 035 215	52 676 600	70%
Länsmuseet Gävleborg	30 193 412	21 734 919	72%
Dalarnas museum	51 444 281	36 947 088	72%
Västernorrlands museum	58 278 397	50 545 914	87%
Kulturparken Småland AB	41 183 109	28 568 337	69%
Västergötlands museum	29 575 239	21 062 282	71%
Stiftelsen Jamtli	91 499 690	52 041 734	57%
Blekinge museum	31 393 672	24 963 832	80%
Regionmuseet Skåne	45 276 719	33 471 902	74%
Västerbottens museum AB	57 999 813	45 049 192	78%
Konstmuseet i Norr	12 880 297	12 231 190	95%

Detkonstateras att Gotlands Museum i en nationell jämförelse med andra museer med konstuppdrag har en låg offentlig finansiering. Konstområdet har dock – mot bakgrund av beräkningarna i äskandet – hög offentlig finansiering, vilket innebär att det främst är museets andra två områden, kulturarv och slöjd, som har låg offentlig finansiering.

7. Mål

En ombyggnation och utveckling av Konstmuseet berör flera av Region Gotlands mål på olika nivåer.

7.1 Vårt Gotland 2040

I den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 går insatsen mot två av de tre övergripande målen:

Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla
Gotland är ett tryggt och öppet samhälle för invånare och besökare, ett jämlikt och jämställt samhälle där vi lever ett gott liv med god hälsa. Gotland präglas av mångfald. Vi känner tillit och förtroende för samhället och varandra och deltar i samhällsutvecklingen. Gotland har trygga och attraktiva livsmiljöer, rika fritidsmöjligheter, ett dynamiskt kulturliv, en god välfärd och service samt goda möjligheter till livslångt lärande och egen försörjning. Det gotländska samhället tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget.

Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft
På Gotland skapas tillväxt på ett balanserat sätt i nyttjandet av resurser. Företagsamheten är stark, näringslivet och universitetet blomstrar. Gotland är en mötesplats och här finns goda möjligheter att testa och förverkliga nya idéer. Samverkan, innovation och förnyelse ger företagen nya möjligheter och smarta välfärdstjänster utvecklas. Hela Gotland har en positiv utveckling och vi blir fler gotlänningar. Vi har bra förutsättningar för företagande, goda kommunikationer och boendemiljöer. Attraktionskraft, utbildning och matchning säkrar kompetensförsörjningen.

Insatsen ses också gå mot ett flertal av prioriteringarna i Vårt Gotland 2024:
- Främja hälsa, delaktighet och trygghet
- Säkra kompetensen
- Stimulera innovation och förnyelse
- Utveckla attraktionskraften
- Utveckla kulturen och ta tillvara kulturmiljöerna

7.2 Kulturplan 2025-2028

Konst, form och slöjdområdet har definierats som ett strukturellt svagt område på Gotland. Kulturplan 2025-2028 och den tillhörande handlingsplanen har därför mål gällande konstmuseet:

Mål 1 Strukturellt svaga områden stärks.
Konst, slöjd och form får stärkt organisation och ställning enligt konstöversynens rekommendationer.

Mål 2 Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga.
Ombyggnation av Konstmuseet möjliggörs i samverkan.

Handlingsplan till Kulturplan 2025-2028:

Insats 2.4 Fortsatt utveckling av konstmuseibyggnaden.
Fortsatt projektering och resurssättning av Konstmuseet med målet att påbörja byggnation inom planperioden. Utveckla tillfällig verksamhet i nuvarande lokaler och utanför.

Den planerade verksamhetsutvecklingen berör även fler mål i Kulturplanen, särskilt:

Mål 4 Fler barn, unga, och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.
Fokus sätts på att barn, unga och unga vuxna ska få ta del av kultur både i skolan och på fritiden.

7.2.1 Nationella kulturpolitiska mål

Mål och insatser i Kulturplan 2025-2028 knyter an till nationella kulturpolitiska mål och prioriteringar: det nationella självständighetsmålet, delaktighetsmålet och samhällsmålet. Kulturrådets strategiska utvecklingsområden som berörs är:

- ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional struktur
- utveckla den regionala kulturella infrastrukturen
- insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet

7.3 Smart specialisering

I Region Gotlands Strategi för smart specialisering lyfts besöksnäringen som ett av tre styrkeområden. Prioriteringen för besöksnäringen formuleras:

- Stärka destinationsutvecklingen och upplevelser inom besöksnäringen genom innovation kring gotländska autentiska värden och internationalisering.

7.4 Besöksnäringsstrategi

I Regional Besöksnäringsstrategi för Gotland mot 2030 är visionen för besöksnäringen:

Gotland ska upplevas som Sveriges mest hållbara och attraktiva resmål 2030
Vår mission är att skapa och främja en plats med starkt självförtroende, en plats som tar initiativ, är modig och ställer höga krav på hållbarhet. Vi tror på kraften i partnerskap och samhandling, för att med turism och besöksnäring som ett av flera verktyg, gemensamt utveckla och implementera hållbara lösningar för Gotlands natur, kultur, människor och djur, nu och för framtiden.

I besöksnäringsstrategin står att *”kultur och kulturarv är viktiga grundförutsättningar för Gotlands attraktionskraft. Genom att ta tillvara befintlig kunskap finns en grund för att utveckla olika upplevelser av världsklass.”*

Det mål som främst berörs av en utveckling av Konstmuseet är:

Stärkt attraktivitet och ökad delaktighet
Utvecklingen ska ske i samspel mellan aktörer, boende och besökare:
- Ökad andel av gotlänningarna upplever att turism och besöksnäring bidrar till en ökad livskvalitet
- Ökad andel av besökarna upplever Gotland som ett hållbart resmål
- Ökad andel av besökarna är nöjda med sin Gotlandsvistelse (NKI)
- Ökat antal året-runt anställningar inom besöksnäringen

7.5 Världsarvsstrategi

Eftersom Konstmuseet är beläget innanför murarna, är det en del av världsarvet. Konstmuseets utveckling berörs främst av tre av de fyra övergripande målen:

Mål 1 Hansestaden Visbys världsarvsvärde beaktas i allt utvecklings-, förändrings- och planeringsarbete för ett långsiktigt bevarande.

Mål 2 Hansestaden Visby är en livskraftig, hållbar, säker och attraktiv plats för boende, verksamma och besökare året runt. Världsarvet utgör en resurs och drivkraft i regional utveckling.

Mål 3 Världsarvet används som plattform för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030.